

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M É N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **Ing. R. H.**, zastoupen Mgr. Martinem Charvátlem, advokátem se sídlem Jana Babáka 2733/11, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo náměstí 449/3, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 9. 2022, č. j. 41 A 9/2022-58,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobci se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Žalovaný (stěžovatel) se kasační stížností domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 9. 2022, č. j. 41 A 9/2022-58, kterým bylo zrušeno jeho rozhodnutí ze dne 9. 2. 2022, č. j. JMK 21218/2022, a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. Tímto rozhodnutím bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Magistrátu města Brna ze dne 14. 12. 2021, č. j. ODSČ-70873/21-77, jímž byl žalobce uznán vinným z přestupku podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), v relevantním znění (dále jen „zákon o silničním provozu“), spáchaného z nedbalosti, a z přestupku podle § 125c odst. 1 písm. d) téhož zákona, spáchaného úmyslně. Žalobce se měl prvního z těchto přestupků dopustit tím, že dne 4. 3. 2021 v 18:36 hod. v Brně na ulici D. řídil motorové vozidlo Opel Insignia, reg. zn. Xa, a nechoval se ohleduplně ani ukázněně, když najížděl do motorového vozidla Volkswagen Passat, reg. zn. Xb, zaparkovaného za ním, a do motorového vozidla

Volkswagen Passat, reg. zn. Xc, zaparkovaného před ním. Při této dopravní nehodě vznikla hmotná škoda na všech motorových vozidlech a uvedeným jednáním žalobce porušil § 4 písm. a) zákona o silničním provozu. Pokud jde o druhý spáchaný přestupek, žalobce se podle správních orgánů následně v rozporu s § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu odmítl podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebyl ovlivněn alkoholem. Za tyto přestupky byla žalobci uložena pokuta ve výši 25 000 Kč, zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu 12 měsíců a povinnost nahradit náklady řízení spojené s projednáváním přestupků ve výši 1 000 Kč.

[2] Ze správního spisu (konkrétně již ze záznamu o zahájení úkonů trestního řízení ze dne 5. 3. 2021, č. j. KRPB-39660-3/TČ-2021-060206-BUK) vyplynulo, že žalobce dne 4. 3. 2021 v 18:36 hod. při parkování na podélném parkovacím místě v D. ulici v Brně před domem č. o. 86 narazil do motorového vozidla zaparkovaného za ním (Volkswagen Passat, reg. zn. Xb) i do vozidla stojícího před ním (Volkswagen Passat, reg. zn. Xc). Svědkem této události byl vlastník vozidla zaparkovaného za ním, pan K. T., který se na místo dostavil a s žalobcem začal komunikovat, přičemž z žalobce dle své výpovědi cítil zápach alkoholu. Žalobce poté svým vozidlem z místa nehody odjel, své vozidlo odstavil v Tylově ulici a vydal se pěšky zpět na D. ulici, kde bydlí. Po příjezdu Policie ČR na místo incidentu byl žalobce kontaktován policejní hlídkou v místě svého bydliště. U žalobce byla dechovým analyzátozem Dräger Alcotest 7510 provedena dechová zkouška, při níž byly u žalobce naměřeny hodnoty alkoholu 1,49 ‰ v 19:45 hod. a 1,45 ‰ v 19:52 hod. Žalobce hlídce sdělil, že alkoholické nápoje požil až po příchodu domů, a to konkrétně v době od 19:05 do 19:30 hod. vypil 4x 0,05 l slivovice. Policisté následně žalobce vyzvali, aby se podrobil lékařskému vyšetření za účelem zpětného propočtu a zjištění přesného množství alkoholu v krvi, což však žalobce odmítl.

[3] Žalobcovo jednání bylo původně v rámci trestního řízení prověřováno jako podezření ze spáchání přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky dle § 274 odst. 1 a odst. 2 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. V trestním spisu se nachází mj. úřední záznam policejního orgánu ze dne 21. 4. 2021 o telefonické konzultaci s MUDr. Karlem Schnellerem, soudním znalcem, který byl dotázán na zpětný propočet alkoholu. Tento soudní znalec po zvážení všech důkazních materiálů uvedl, že v daném případě nelze relevantně stanovit zpětným propočtem, zda žalobce mohl pít alkohol ještě před danou dopravní nehodou. Žalobce totiž ve své výpovědi za přítomnosti svého advokáta popsal přesné množství alkoholu i jeho procentuální hodnotu, a tedy v situaci, *„kdy byla provedená opakovaná orientační dechová zkouška s časovým odstupem více jak jedné hodiny, je s ohledem na výpověď Ing. H. dovoditelné, že jím uváděné množství alkoholu by přesně odpovídalo tomu, že předmětný alkohol pil až po vyšetřované dopravní nehodě“*. Znalec dodal, že bez rozboru krevního vzorku je nemožné tvrzení žalobce vyvrátit, či potvrdit. Tyto závěry policejní orgán konzultoval s dozorujícím státním zástupcem, který po zvážení všech okolností nařídil, aby věc byla předána správnímu orgánu I. stupně k projednání jako přestupek, neboť důkazní síla pro případné trestní stíhání žalobce je nedostatečná.

[4] Policejní orgán tedy odevzdal věc k projednání jako přestupek správnímu orgánu I. stupně usnesením ze dne 4. 5. 2021, č. j. KRPB-39660-39/TČ-2021-060273-MS, v němž mimo jiné uvedl, že se s dozorujícím státním zástupcem shodl na tom, že žalobce porušil několik povinností účastníka dopravní nehody. Jednou z porušených povinností bylo i zdržení se požití alkoholického nápoje po nehodě do doby, kdy by to mohlo ztížit zjištění, zda řidič

pokračování

před jízdou nebo během jízdy požil alkoholický nápoj [§ 47 odst. 2 písm. b) ve spojení s § 47 odst. 5 písm. a) zákona o silničním provozu].

[5] V rámci správního řízení proběhlo dne 6. 10. 2021 ústní jednání, při kterém byl nejprve jako svědek vyslechnut pan K. T. Ten mj. sdělil, že v den incidentu viděl z okna svého domu vozidlo, které na podélném parkovacím místě popojíždělo a narazilo do vozidla stojícího před ním i za ním, přičemž jedno z těchto vozidel bylo v jeho vlastnictví. Svědek vyběhl ven, protože nárazy do jeho vozidla byly docela „agresivní“. Řidič vozidla (žalobce), se kterým měl svědek následně rozepři, byl podle něj viditelně opilý – jasně z něj cítil zápach alkoholu. I protijedoucí řidič zavolal na svědka, že žalobce byl „určitě vožralej“, a poté odjel. Svědek proto žalobci řekl, že zavolá policii, čehož se žalobce nejspíš zalekl a odjel. Svědek si zapamatoval registrační značku žalobcova vozidla a šel domů, kde jeho manželka zavolala policii. Poté svědek čekal na policejní hlídku na místě nehody, přičemž během toho se žalobce vracel kolem něj a vznikla mezi nimi drobná rozepře, při níž mu měl žalobce sdělit, že jej svědek udeřil a že zavolá policii. Na to mu svědek odpověděl, že policie už je na cestě, a v té chvíli žalobce odešel.

[6] Dále byl během tohoto ústního jednání vyslechnut svědek pan M. V., který mj. vypověděl, že dne 4. 3. 2021 během večere slyšel venku nějaké rány. Viděl, jak vozidlo Opel při parkování bourá do vozidel zaparkovaných před ním i za ním, což se opakovalo asi dvakrát až třikrát. Na místo přišel nějaký pán (pan T.) a mezi ním a řidičem (žalobcem) začal konflikt. Po chvíli žalobce z místa odjížděl a přitom opět „tůkl“ do obou vozidel. Po večeri se svědek V. šel podívat ven na poškození vozidel, přičemž k němu přišel pan T., se kterým se dal svědek do řeči a popsal mu, co viděl. Asi po deseti minutách se na místě objevil žalobce, který měl opět s panem T. konflikt. Vše se seběhlo poměrně rychle a žalobce odešel, přičemž při chůzi viditelně vrávorál a měl při mluvení „zapletený jazyk“.

[7] Během ústního jednání dne 10. 11. 2021 byl vyslechnut také žalobce, který mj. vypověděl, že se při parkování jen zlehka opřel o jedno z vozidel, ale žádná škoda tím nevznikla. Přiběhl však řidič poškozeného vozu (pan T.) a začal ho napadat, nejprve slovně, a poté ho udeřil do obličeje a ulomil mu kus zubu. Žalobce na to reagoval jen slovně. Následně si sedl zpět do svého vozidla, a protože byl ze situace „rozhozený“, odřel nárazník vozidla před sebou. Žalobce objel celý blok dokola a zaparkoval na ulici za rohem. Po cestě domů potkal pana T. a pana V., kteří na něj křičeli, že zavolají policii. Vzhledem k tomu, jak byla situace vyhrocená, se žalobce rozhodl dát lístek se svým telefonním číslem za stěrač nabouraného vozidla až později. Oba pánové na místě postávali až do chvíle, než dorazila policie. Žalobce uvedl, že kdyby chtěl od nehody odjet, neparkoval by v její blízkosti, přičemž i oba svědci viděli, kde parkuje. Asi za hodinu a padesát minut u něj doma zazvonili policisté a chtěli nehodu řešit. Alkohol žalobce požil až po této dramatické situaci, přičemž jakmile přišel domů, dal si několik „panáků“ šedesátiprocentní slivovice. Lékařskému vyšetření se odmítl podrobit, neboť alkohol požil až doma a policie takové okolnosti nemá zjišťovat. Před jízdou žádný alkohol nepožil. Policisté ho vyzvali k podrobení se lékařskému vyšetření zhruba tři minuty po provedení dechových zkoušek.

[8] Na základě těchto podkladů vydal správní orgán I. stupně zmiňované rozhodnutí ze dne 14. 12. 2021, č. j. ODSČ-70873/21-77, kterým uznal žalobce vinným ze shora vymezených přestupků. Žalobce podal proti části výroku tohoto rozhodnutí, dle něhož se měl úmyslně dopustit přestupku dle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu,

odvolání, které stěžovatel výše uvedeným rozhodnutím ze dne 9. 2. 2022, č. j. JMK 21218/2022, zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil. Stěžovatel konstatoval, že bylo prokázáno, že se žalobce dopustil přestupku podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu. Stěžovatel mj. zdůraznil, že časová prodleva mezi dopravní nehodou a výzvou k podrobení se vyšetření byla menší než hodinu a půl (cca 80 minut). Výsledky provedených dechových zkoušek měly nesporně klesající tendenci – po necelých sedmi minutách klesla naměřená hladina alkoholu o 0,04 ‰. Žalobce se tedy, dle stěžovatele, nenacházel v resorpční (vstřebávací) fázi, ve které by měl být, pokud by alkohol konzumoval v době od 19:05 do 19:30 hod., jak uváděl, ale nacházel se ve fázi eliminační (vylučovací), při které jeho tělo již začalo vstřebaný alkohol postupně odbourávat. Tato skutečnost tedy nepodporuje tvrzení žalobce, že alkohol konzumoval až po dopravní nehodě. Spolu s výpověďmi svědků naopak tato skutečnost naznačuje, že alkohol žalobce ovlivňoval již v době řízení vozidla. Odmítnutím podrobit se odbornému lékařskému vyšetření žalobce zmařil možnost toto zjistit. Pokud pak žalobce odkazoval na závěry soudního znalce z trestního řízení, stěžovatel zdůraznil, že se jedná pouze o úřední záznam obsahující přepis informací zjištěných na základě telefonického rozhovoru se znalcem. Ten poskytl svůj předběžný názor na věc. Navíc ovšem podle tohoto závěru znalce právě proto, že nebylo provedeno lékařské vyšetření, není možné zpětně propočítat množství alkoholu v těle žalobce v době řízení motorového vozidla. Žalobce tedy nemohl být trestně stíhán, neboť k tomu by bylo třeba prokázat konkrétně hladinu alkoholu v jeho krvi v době řízení vozidla.

[9] Žalobce podal proti rozhodnutí stěžovatele žalobu ke Krajskému soudu v Brně, který ji shledal důvodnou a rozsudkem ze dne 29. 9. 2022, č. j. 41 A 9/2022-58, rozhodnutí stěžovatele zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud nejprve s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu vymezil obecná východiska pro posuzování oprávnění policie a dalších osob vyzvat řidiče, aby se podrobil vyšetření, zda není ovlivněn alkoholem. Z této judikatury podle krajského soudu vyplývá, že je nezbytné zkoumat, zda (a) výzva měla požadovanou souvislost se provozem na pozemních komunikacích a (b) zda šlo o vyšetření, o němž se dalo rozumně domnívat, že poskytne relevantní informace k době řízení či k době nehody. Nepodrobení se výzvě k lékařskému vyšetření může vést podle krajského soudu ke vzniku přestupkové odpovědnosti podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu pouze za splnění obou těchto podmínek.

[10] První zmíněnou podmínku daná výzva dle krajského soudu splňovala, neboť žalobce opakovaně při snaze parkovat bezohledně narážel do aut před ním a za ním a podle svědků vykazoval známky opilosti. I vzhledem k výsledkům dechové zkoušky podle krajského soudu existovala souvislost výzvy s provozem na pozemních komunikacích.

[11] Ke druhé vymezené podmínce, tj. k otázce, zda šlo o vyšetření, o němž se dalo rozumně domnívat, že poskytne relevantní informace k době řízení či k době nehody, krajský soud konstatoval, že tuto otázku musí vždy *ex post* hodnotit správní orgán vedoucí přestupkové řízení. Nelze paušálně vycházet z toho, že pokud mezi nehodou a učiněním výzvy uplynou zhruba dvě hodiny a řidič poruší povinnost po nehodě nepít alkohol ve smyslu § 47 odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu, pak výzva vždy uvedenou podmínku splňuje.

pokračování

[12] Úvahy orgánů činných v trestním řízení při hledání odpovědi na otázku, zda žalobce řídil (a způsobil nehodu) pod vlivem alkoholu, mířily podle krajského soudu podobným směrem jako úvahy správních orgánů. Správní orgány totiž měly hodnotit, zda vyšetření, ke kterému policisté vyzývali žalobce, bude mít rozumnou vypovídací hodnotu o množství alkoholu v krvi žalobce v době nehody. I orgány činné v trestním řízení musely zvažovat, zda tu je dost důkazů o ovlivnění žalobce alkoholem v době nehody. Dospěly k závěru, že tomu tak není, a proto věc postoupily správnímu orgánu I. stupně, a to i na základě názoru soudního znalce, podle kterého za daných konkrétních okolností nebylo možné po více než hodině množství alkoholu přepočítat, přičemž orientačně zjištěné množství alkoholu u žalobce odpovídalo tomu, co tvrdil, že vypil. Rovněž dozorující státní zástupce měl podle krajského soudu za to, že v takovém případě vznikla důkazní nouze v otázce, zda žalobce byl pod vlivem alkoholu v míře zakládající jeho trestní odpovědnost.

[13] Podle krajského soudu není dopad postupu orgánů činných v trestním řízení pro tuto věc bez významu. Žalobce byl shledán vinným z přestupku neuposlechnutí výzvy k lékařskému vyšetření, což v sobě nese implicitní závěr, že tato výzva mohla směřovat ke zpětnému zjištění, že žalobce byl v době řízení pod vlivem alkoholu. Dle krajského soudu nemůže platit, že co se nepodaří postihnout v trestním řízení, bude postiženo v řízení přestupkovém. Je však pravdou, že závěry policejního orgánu nedoprovází odpovídající a dostatečný důkaz, proto správní orgány mohly zaujmout odlišné závěry než orgány činné v trestním řízení. Stěžovatel však svou úvahu, dle níž pokles o 0,04 ‰ mezi dechovými zkouškami značí eliminační (vylučovací) fázi, ve které žalobce již začal vstřebaný alkohol odbourávat, a nikoliv fázi resorpční (vstřebávací), ve které by se žalobce musel nacházet, pokud by alkohol konzumoval v době od 19:05 do 19:30 hod., tedy úvahu, že žalobce musel pít mnohem dříve a být pod vlivem alkoholu i v době nehody, neopřel o žádný odborný podklad. Podle krajského soudu se přitom nejedná o notorietu, ale o odborný závěr, k němuž správní orgány nedisponují dostatečnými odbornými znalostmi. Aby mohla daná úvaha stěžovatele a závěr z ní plynoucí obstát, musel by je stěžovatel doprovodit odkazem na jejich odborný zdroj, ze kterého by s odpovídající odbornou průkazností plynulo, že pokles již o 0,04 ‰ při naměřených hodnotách alkoholu značí, že žalobce musel pít již dříve, než tvrdí. Stěžovatel ve svém rozhodnutí nezmiňuje, odkud tuto informaci či znalost dovozuje (např. ze své vlastní praxe).

[14] Krajský soud uzavřel, že kvůli chybějícímu zdůvodnění a opoře ve spisu pro závěr, že pokles míry alkoholu o 0,04 ‰ mezi dvěma dechovými zkouškami, které dělilo 7 minut (při naměřené míře alkoholu 1,49 ‰ u první z nich) značí, že lékařské vyšetření, ke kterému policista žalobce vyzval, mohlo mít vypovídací hodnotu k době nehody, proto krajskému soudu nezbylo než rozhodnutí stěžovatele zrušit. Krajský soud však zdůraznil, že jde zejména o otázku náležitého zdůvodnění, že vyšetření rozumně mohlo mít vypovídací hodnotu k době nehody, a podložení tohoto závěru o odborné podklady. Krajský soud nepředjímal, že by vyšetření, k němuž policisté žalobce vyzvali, nemohlo tuto druhou podmínku vzniku přestupkové odpovědnosti žalobce splňovat.

[15] Krajský soud tedy stěžovateli uložil, aby s náležitou oporou ve spise vypořádal odvolací námitku, v níž žalobce odkazoval na postup orgánů činných v trestním řízení a tvrdil, že se nedalo zpětně již zjistit, zda byl žalobce v době nehody pod vlivem alkoholu. Setrvá-li stěžovatel na svém závěru, že to plyne z výsledků dechových zkoušek, bude to muset doložit a prokázat. Případně bude muset podle krajského soudu jiným způsobem

přezkoumatelně zdůvodnit, že výzva, aby se žalobce podrobil lékařskému vyšetření, měla vypovídací potenciál o množství alkoholu v jeho krvi v době nehody.

II.

Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobce

[16] V kasační stížnosti stěžovatel namítá, že krajský soud nesprávně směřuje skutkovou podstatu trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky a skutkovou podstatu přestupku spočívajícího v odmítnutí řidiče podrobit se na výzvu vyšetření ke zjištění, zda nebyl při řízení vozidla ovlivněn alkoholem, když uvádí, že s náležitou oporou ve spise nebyla vypořádána námitka žalobce odkazující na postup orgánů činných v trestním řízení, podle níž se nedalo již zpětně zjistit, zda byl žalobce v době nehody pod vlivem alkoholu. Krajský soud podle stěžovatele přehlíží, že závěr orgánů činných v trestním řízení o nemožnosti zpětného zjištění přítomnosti alkoholu v době nehody je důsledkem jednání žalobce, který odmítl krevní test, jelikož pouze ze vzorku žilní krve, nikoliv z výsledků dechové zkoušky, lze provést zpětný propočít (viz zmiňovaný úřední záznam policejního orgánu o konzultaci se soudním znalcem ze dne 21. 4. 2021). Závěr orgánů činných v trestním řízení tedy není konstatováním absolutní nemožnosti jakkoliv zpětně doložit ovlivnění žalobce alkoholem v době řízení vozidla. Orgány činné v trestním řízení naopak opakovaně uvedly, že výzva policistů (k odbornému lékařskému vyšetření spojenému s odběrem krve) směřovala právě k možnosti zpětného zjištění ovlivnění žalobce alkoholem v době dopravní nehody.

[17] Podle žalovaného tedy spisový materiál neobsahuje jedinou skutečnost, ze které by vyplývalo, že výzva policistů nemohla směřovat ke zpětnému zjištění, zda žalobce byl v době řízení ovlivněn alkoholem - šlo právě o výzvu k vyšetření, kterým by se dalo zpětně zjistit ovlivnění žalobce alkoholem v době řízení. Postup policejního orgánu (potažmo státního zástupce), který věc odevzdal do přestupkového řízení, má svůj původ v nedostatečné důkazní síle pro potřeby řízení o trestném činu ohrožení pod vlivem návykové látky, tedy řízení o zcela jiném skutku, než je předmětem řízení o přestupku dle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu. Krajský soud tedy podle stěžovatele vyvozuje ze závěrů znalce vyplývajících z úředního záznamu, který je přepisem telefonního rozhovoru, zcela nesprávné závěry.

[18] Přitom ani závěr, že množství a druh alkoholu odpovídá tomu, že předmětný alkohol žalobce pil až po vyšetřované dopravní nehodě, znalec podle stěžovatele vůbec neuvedl. Znalec především sdělil, že bez rozboru krevního vzorku je nemožné vyvrátit tvrzení žalobce o požití alkoholu až po nehodě (tento závěr podle stěžovatele jen potvrzuje důvodnost výzvy), a dále poukázal na to, že žalobce s odstupem času za přítomnosti advokáta popsal naprosto přesně množství alkoholu i s procentuální hodnotou vypitého alkoholu, které by přesně odpovídalo tomu, že alkohol pil až po nehodě. Stěžovatel je přesvědčen, že tím mělo být upozorněno na zjevně účelové a podezřelé přesné sdělení ohledně požívaného alkoholu. Ve „vyjádření“ znalce nelze spatřovat zpochybnění důvodnosti výzvy, jak to vnímal krajský soud, když konstatoval, že stěžovatel mohl zaujmout odlišné závěry, než policejní orgán a státní zástupce se znalcem. Nic takového se podle stěžovatele nestalo, naopak stěžovatel vycházel z uvedených podkladů, respektoval je a rozhodl v souladu s nimi, pouze se pozastavil nad tím, jaký význam je přisuzován úřednímu záznamu s přepisem

pokračování

telefonního hovoru, když naproti tomu stojí ohledně posouzení důvodnosti výzvy svědecké výpovědi, ze kterých se podává, že žalobce jevil znaky podnapilosti již v době řízení vozidla. Orgány činné v trestním řízení tedy skutečně uvedly, že se nedá zpětně zjistit, zda byl žalobce v době nehody pod vlivem alkoholu, ovšem pouze ve vztahu k výsledkům dechových zkoušek. Naopak z jejich podkladů jasně vyplývá, že pokud by došlo k odběru krve, tento zpětný propočet by byl možný, nicméně právě takové zjištění žalobce zmařil, když se nedůvodně odmítl podrobit odbornému vyšetření s odběrem žilní krve.

[19] Stěžovatel v žalobou napadeném rozhodnutí dle svého přesvědčení nad rámec nutného odůvodnění jako podpůrný argument uvedl, že verze žalobce nemůže obstat, jelikož v době dechových zkoušek se již žalobce nacházel v eliminační fázi, kdy se hladina alkoholu snižovala. Ani se závěrem krajského soudu, podle něhož je toto tvrzení nepřezkoumatelné, se stěžovatel absolutně neztotožňuje. Jednak se jednalo o argument ryze podpůrný a jednak krajský soud dle názoru stěžovatele nesprávně vyhodnotil toto konstatování jako odborný závěr, který je třeba podpořit odkazem na odborný zdroj. Podle názoru stěžovatele je obecně známou skutečností, že při požití alkoholu dochází k tomu, že hladina alkoholu v těle stoupá až do jeho úplného vstřebání. Současně dochází i k postupnému odbourávání alkoholu, které je však pomalejší než jeho vstřebávání. To je podle stěžovatele běžně známo každému dospělému člověku, který byt jen příležitostně alkohol konzumoval. Úvaha stěžovatele, že s ohledem na snižující se množství alkoholu v těle byl žalobce v okamžiku dechových zkoušek již zjevně ve fázi eliminační, tedy odbourávací či vylučovací, je založena pouze na tom, že dokud tělo alkohol vstřebává, není možné, aby hladina alkoholu v těle klesala. Lidské tělo není při konzumaci 5x 0,05 l 57% alkoholického nápoje v době od 19:05 do 19:30 hod. schopno takto požitý alkohol vstřebat a začít ho odbourávat do 19:45 hod. Stěžovatel žádnými přesnými výpočty v tomto směru nedisponuje, nicméně má zato, že se jedná se o logickou úvahu, neboť jde o skutečnost obecně známou. Tuto svou úvahu navíc stěžovatel použil pouze jako jednu z indicií, na jejichž základě byli na místě zasahující policisté oprávněni žalobce vyzvat k podrobení se odbornému lékařskému vyšetření, když žalobce argumentoval, že alkohol požil až po nehodě. Dalšími indiciemi byla skutečnost, že žalobce předtím způsobil dopravní nehodu výše popsáním způsobem a podle svědků vzbuzoval dojem opilosti, a také skutečnost, že z místa nehody odešel i přesto, že mu svědek sdělil, že na místo byla přivolána policejní hlídka, kterou chtěl navíc sám přivolat.

[20] Tvrzení žalobce, že alkohol užíval po nehodě, přitom podle stěžovatele nemuselo být nutně nepravdivé. Na základě dechových zkoušek bylo totiž zřejmé pouze to, že alkohol požil. Mohly však nastat varianty, že žalobce alkohol požil pouze před nehodou, nebo před nehodou i po nehodě, nebo pouze po nehodě. Tím, že se žalobce odmítl podrobit odbornému lékařskému vyšetření spojenému s odběrem biologického materiálu - krve, zmařil zjištění, zda a do jaké míry byl alkoholem ovlivněn v době řízení vozidla. To je také podstatou skutkové podstaty přestupku, který byl žalobci kladen za vinu. Vzhledem k tomu, že žalobce zmařil zjištění, zda byl při řízení vozidla již pod vlivem alkoholu a do jaké míry, s ním nemohlo být zahájeno trestní stíhání pro trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky, ale naopak zcela správně bylo zahájeno řízení o přestupku, a to nikoliv o přestupku spočívajícím v řízení pod vlivem návykové látky (alkoholu), ale o přestupku spočívajícím v odmítnutí podrobit se vyšetření ke zjištění, zda při řízení nebyl pod vlivem návykové látky.

[21] Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[22] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[23] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a jedná za něj k tomu pověřený zaměstnanec s odpovídajícím právnickým vzděláním (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[24] S ohledem na skutečnost, že se jedná o věc, kterou před krajským soudem rozhodoval samosoudce, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[25] Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

- 1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*
- 2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.
- 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.
- 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.*

[26] Kritéria přijatelnosti se přitom uplatní také v případech, kdy je stěžovatelem žalovaný správní orgán (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006-59, publ. pod č. 1143/2007 Sb. NSS) s tím, že čtvrté kritérium přijatelnosti se vztahuje k dopadu případného zásadního pochybení krajského soudu do hmotněprávního posouzení věci.

pokračování

[27] Nejvyšší správní soud shledal danou kasační stížnost přijatelnou právě na základě naposled uvedeného kritéria, neboť krajský soud se dopustil při posouzení věci pochybení, u něhož nebylo možné *prima facie* vyloučit, že by mohlo mít dopad do hmotněprávního posouzení věci.

[28] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k přezkoumání napadeného rozsudku v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost jako celek není důvodná.

[29] Nejvyšší správní soud však musí plně přisvědčit stěžovateli, že krajský soud chybně hodnotil obsah záznamu policejního orgánu o konzultaci se znalcem ohledně možnosti trestního stíhání žalobce. Podle tohoto záznamu znalec dospěl k jednoznačnému závěru, že „[b]ez rozboru krevního vzorku je tedy nemožné jeho [žalobcovo] tvrzení vyvrátit a potvrdit tak, že alkohol mohl požit i před dopravní nehodou“. Z toho následně vycházely orgány činné v trestním řízení, které odevzdaly věc do přestupkového řízení právě proto, že vzhledem k žalobcovu odmítnutí odborného lékařského vyšetření mu nebylo možné prokázat takové ovlivnění alkoholem v době řízení vozidla, aby ho bylo možné stíhat pro trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky. Zároveň je zřejmé, že policejní hlídka vyzvala žalobce k podstoupení odborného lékařského vyšetření právě proto, že k měření ovlivnění alkoholem dechovou zkouškou došlo až s větším časovým odstupem od okamžiku, kdy žalobce řídil motorové vozidlo, resp. způsobil dopravní nehodu, a právě s ohledem na jeho výpověď, že až poté požil alkoholický nápoj.

[30] Pokud by totiž žalobci byla řádně provedena dechová zkouška s přesvědčivým pozitivním výsledkem bezprostředně po jeho jízdě (nehodě), bylo by jakékoli další jeho vyšetření nadbytečné. Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (dále jen „zákon č. 65/2017 Sb.“), podle něhož se vyšetření na ovlivnění mj. alkoholem provádějí a na nějž nyní z tohoto důvodu odkazuje i § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu stanoví povinnost řidiče podrobit se na výzvu policisty či jiné oprávněné osoby vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem, totiž nutně nevyžaduje (na rozdíl od právní úpravy účinné do 31. 12. 2008; srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2012, č. j. 3 As 12/2012-21), aby v případě každého pozitivního výsledku dechové zkoušky na ovlivnění alkoholem bylo nutně provedeno odborné lékařské vyšetření (obvykle formou krevního testu). Naopak, § 20 odst. 3 zákona č. 65/2017 Sb. výslovně stanoví, že spočívá-li orientační vyšetření na ovlivnění alkoholem v dechové zkoušce provedené analyzátozem alkoholu v dechu, který splňuje stanovené podmínky, odborné lékařské vyšetření se neprovede. To může být naproti tomu na místě mj. v případech, kdy výsledky měření formou dechové zkoušky nejsou z různých důvodů průkazné (srov. Zejména usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 5. 2016, č. j. 2 As 146/2015-45, publ. pod č. 3441/2016 Sb. NSS).

[31] Závěry správních orgánů tedy byly nikoliv v rozporu, ale naopak v souladu se závěry znalce, jak byly reprodukovány ve zmíněném záznamu, a Nejvyšší správní soud neshledal ani žádný závažný rozpor mezi postupem orgánů činných v trestním řízení a následným postupem správních orgánů. Na tom nic nemění ani skutečnost, že policejní orgán předpokládal, že bude žalobce postižen rovněž za porušení povinnosti po nehodě

nepít alkohol ve smyslu § 47 odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu, k čemuž nakonec správní orgány nepřistoupily. To rozhodně nevylučuje, aby byl žalobce poškozen mj. za přestupek podle § 125c odst. 1 písm. d) téhož zákona spočívající v porušení povinnosti řidiče dle § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu podrobit se na základě oprávněné výzvy policisty či jiné osoby vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem, k čemuž skutečně není třeba prokázat, že řidič byl při řízení vozidla pod vlivem alkoholu; rozhodné je právě jen neuposlechnutí oprávněné výzvy podrobit se vyšetření.

[32] Na straně druhé, byť možná krajský soud některými svými argumenty obě zmíněné roviny až příliš sblížil, nelze souhlasit se stěžovatelem, že by je zcela smísil. Krajský soud vycházel s ohledem na časový odstup provedení dechových zkoušek od doby řízení vozidla (nehody) a s ohledem na výpověď žalobce, kterou podle záznamu konzultace se znalcem nelze předem vyloučit (stěžovatel sice v kasační stížnosti uvádí, že znalec považoval výpověď žalobce o přesném množství zkonzumovaného alkoholu po nehodě za podezřelou, ani to však ze záznamu konzultace se znalcem nevyplývá), z toho, že podle judikatury Nejvyššího správního soudu (zejména rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2016, č. j. 9 As 62/2016-34), musí být v takovém případě splněna mj. podmínka, že je řidič vyzván k podstoupení vyšetření, o němž se lze rozumně domnívat, že poskytne relevantní informace k době řízení či k době nehody. Jinými slovy, pokud by bylo zřejmé, že s ohledem na dobu, která uplynula od řízení vozidla (resp. nehody), a další okolnosti by ani odborné lékařské vyšetření již nemohlo prokázat, že řidič byl při řízení vozidla (v době nehody) pod vlivem alkoholu, nebyla by výzva k podstoupení takového vyšetření oprávněná.

[33] V této souvislosti Nejvyšší správní soud přisvědčuje krajskému soudu, že splnění této podmínky není v rozhodnutích správních orgánů dostatečně zdůvodněno. I krajský soud přihlédl k průběhu nehody, jak byla výše popsána, jakož i k výpovědi svědků, podle nichž žalobce bezprostředně po nehodě jevil zjevné známky opilosti. Byť tyto skutečnosti krajský soud spojoval zejména se splněním první podmínky oprávněnosti výzvy, tedy souvislosti výzvy s provozem na pozemních komunikacích, neodmítal, že mohou zpochybňovat pravdivost výpovědi žalobce o tom, že „se napil“ až doma po nehodě, či případně vzbuzovat podezření, že tak žalobce skutečně učinil právě pro to, aby zakryl předchozí řízení pod vlivem alkoholu. To však nic nemění na tom, že i za těchto okolností by měla výzva k odbornému lékařskému vyšetření smysl jen v případě, že by toto vyšetření mohlo ukázat, do jaké míry byl žalobce ovlivněn alkoholem již při řízení vozidla.

[34] Ze záznamu konzultace se znalcem je zřejmé, že znalec z takového předpokladu nepochybně vycházel, a jak již bylo řečeno, krajský soud tuto skutečnost nesprávně pominul. Důvody, proč se tak znalec domníval, ovšem v daném záznamu uvedeny nejsou a nelze je vyčíst ani z jednoho ze žalobou napadených rozhodnutí. Je možné, že tato otázka je pro odbornou komunitu banální samozřejmostí, nicméně o obecně známou skutečnost (notorietu) se nejedná.

[35] Stěžovatel dovozoval, že výsledky odborného lékařského vyšetření by se vztahovaly k požití alkoholu před nehodou, mj. z toho, že podle jeho názoru výsledky dechových zkoušek (jejich sestupný trend) ukazují, že žalobce byl již ve fázi odbourávání alkoholu, nikoliv ve fázi jeho vstřebávání. Z ničeho přitom nevyplývá, že by tento závěr stěžovatel vyjádřil pouze *obiter dictum* či „podpůrně“, jak v kasační stížnosti tvrdí. Naopak z žalobou napadeného rozhodnutí vyplývá, že je to, vedle zopakování závěrů správního orgánu I.

pokračování

stupně a ztotožnění se s nimi, stěžejní část argumentace, jíž stěžovatel reagoval na odvolací námitky. Zároveň se Nejvyšší správní soud ztotožňuje s názorem krajského soudu, že ani tato úvaha, byť ji stěžovatel dále rozvíjí v kasační stížnosti, není obecně známou skutečností a zároveň se neopírá o žádný odborný podklad.

[36] Již v rozsudku ze dne 28. 3. 2012, č. j. 9 As 120/2011-166, Nejvyšší správní soud konstatoval, že „*úvahy správního orgánu týkající se výpočtu odbourávání alkoholu vlivem metabolismu v těle žalobkyně překračují jeho odborné znalosti a nejsou otázkou, o které je správní orgán oprávněn učinit si názor sám. Předně je třeba v této souvislosti poznamenat, že problematika odbourávání alkoholu v těle je problematikou poměrně složitou a navýsost odbornou. K jejímu posouzení je tedy příslušný nikoliv správní orgán, ale znalec či znalecký ústav specializující se na tuto problematiku, tedy toxikologie či soudní lékařství.*“. Byť se jednalo o skutkově odlišný případ, závěr o odborné povaze úvah o odbourávání alkoholu v těle řidiče lze zobecnit a hodnocení krajského soudu v nyní posuzované věci je s ním v souladu.

[37] Další stížní námitky nad rámec té, podle níž krajský soud nesprávně interpretoval závěry znalce, potažmo orgánů činných v trestním řízení, tedy již Nejvyšší správní soud důvodnými neshledal.

IV. Závěr a náklady řízení

[38] Jak uvedl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 14. 4. 2009, č. j. 8 Afs 15/2007 – 75, publ. pod č. 1865/2009 Sb. NSS, „*[z]ruší-li správně krajský soud rozhodnutí správního orgánu, ale výrok rozsudku stojí na nesprávných důvodech, Nejvyšší správní soud v kasačním řízení rozsudek krajského soudu zruší a věc mu vrátí k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Obstojí-li však důvody v podstatné míře, Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítne a nesprávné důvody nahradí svými. Pro správní orgán je pak závazný právní názor krajského soudu korigovaný právním názorem Nejvyššího správního soudu.*“. Ačkoliv Nejvyšší správní soud závěry krajského soudu v nyní posuzované věci dosti zásadně korigoval, je možné konstatovat, že důvody pro zrušení rozhodnutí stěžovatele krajským soudem nakonec v podstatné míře obstály. Bude na stěžovateli, aby v novém rozhodnutí buď svůj závěr, že žalobcova tvrzení o tom, kdy konzumoval alkohol, nemohou s ohledem na výsledky dechových zkoušek obstát, opřel o dostatečný odborný podklad, nebo aby jiným způsobem zdůvodnil, proč se lze rozumně domnívat, že odborné lékařské vyšetření, k jehož absolvování byl žalobce vyzván, mohlo i v daném čase a za daných okolností poskytnout relevantní informace o ovlivnění žalobce alkoholem v době řízení, resp. v době nehody.

[39] Nejvyšší správní soud pro úplnost zdůrazňuje, že pokračování v řízení ani vydání nového rozhodnutí stěžovatele nebrání ani to, že od jednání, v němž správní orgány spatřují spáchání uvedených přestupků, uplynulo již více než 3 a půl roku. Vedle přerušení běhu promlčecí doby dle § 32 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v relevantním znění (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), došlo také k jejímu stavení po dobu řízení u krajského soudu i Nejvyššího správního soudu v souladu s § 32 odst. 1 písm. c) zákona o odpovědnosti za přestupky, přičemž zánik odpovědnosti za přestupek po (v tomto případě) 3 letech od jeho spáchání dle § 32 odst. 3 téhož zákona se

týká pouze případů, kdy došlo k přerušení promlčecí doby, nikoliv k jejímu stavení. To platilo i podle původního znění tohoto ustanovení před jeho pouze zpřesňující novelizací provedenou s účinností od 1. 2. 2022 zákonem č. 417/2021 Sb. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2021, č. j. 10 Afs 344/2020-53, nebo rozsudek ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Afs 400/2020-49).

[40] S ohledem na uvedené Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost jako celek důvodnou, a proto ji dle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[41] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, měl by tedy vůči celkově neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení o kasační stížnosti důvodně vynaložil. Žalobci však v průběhu řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 27. září 2024

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu